GURMUKHI (FIRST LANGUAGE)

Breakup of Syllabus

Unitwise Class - x

First Unit Test 40 Marks	Study Material (Books+Names of the Lessons)
	Sahitya–Mala **P o** -- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫੀਰ, ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਿਕ **Essay written by famous** ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ, ਮੇਰੀਆਂ ਸੈਤਾਲਿਆ (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ) **Vanagi** **Story** – ਠੱਗ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ (ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ), ਠੱਗ ਤੇ ਰੇਤਾਂ (ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ) **Ekangi** **Short Drama** — ਧੋਖੇ ਰਾਮ ਭਰੋਸੀ (ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ) **Grammar** – ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ, ਵਚਨ ਬਦਲੋ, ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਕੋਈ ਇਕ ਵਾਕ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਆਏ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਏ (ਸ਼ੁੱਧ ਅਸ਼ੁੱਧ), ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਾਤਰ ਚਿਤਰਨ :- ਠੱਗ, ਰੀਨਾ, ਜਗਨਾ

Breakup of Syllabus
Unitwise Class - x

Second Unit Test 60 Marks (Written 50 + Oral 10)	Study Material (Books+Names of the Lessons)
	Sahitya–Mala **Poetry** — ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ, ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਤੀਰ
	Vartak **Essay Written by famous writers** ਗਲੀ ਵਿੱਚ (ਸ਼ਰਧਾ ਰਾਮ ਫ਼ਿਲੌਰੀ), ਰੱਜਣਾ ਤੇ ਤੁਰਨਾ (ਪ੍ਰਿ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ)
	Vanagi **Story** — ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ (ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ), ਧੀਰੂ (ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜਮਾਲ)
	Ekangi **Short Drama** — ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ)
	Grammar ਕਹਾਣੀ ਰਚਨਾ (ਸੰਕੇਤਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ), ਪੱਤਰ ਰਚਨਾ, ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ, ਮੁਹਾਵਰੇ

First Unit Test

Full Marks : 40

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ:— 5×2=10

ੳ) ਸਹਿਜ ਜਿਹਾ ਸਹਿਜ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀ
ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਾ ਬਾਕੀ,
ਜਿੰਨੇ ਜਣੇ ਸਾਡੇ ਕੁੱਖ ਵਿਚ
ਜੰਮੇ ਸਿਰਫ ਦਿਨ ਚਾਰ।
ਨੂੰ ਅਜਗਾ ਦੇ ਵਾਸੀ ਦੇਖੇ
ਹੋਰ ਆਸਮਾ ਨਾਹੀ
ਸਿੱਠ ਘਾਹ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੀਤੀ
ਦੁਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਹੀ।

ਅ) ਕਦਰੇ ਸੱਡਾਂ ਕੰਢੀਆਂ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਸੂਰਜ
ਦੂਰ ਤੀਰਥ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੂਟੇ ਨੇ ਪੂੰਟੇ।
“ਤੇਰੇ ਤੇਰੀ ਵੱਲ ਵਿਚ ਕਿੱਸੀ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਸੀਰਾ ਘੱਰ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਸੌਟੇ”।

ੲ) ਤੁਰਨ ਤਾਰਨੇ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫਿਰਨ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ,
ਓਹ ਬਾਠੇ ਸੀਤਿਆਂ ਦੇ ਮੱਢ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ ਰੀਝੀ
ਜਦੋਂ ਸਿਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤੁਰਨਾ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜਿਆ ਸਾਂ,
ਤਾਂ ਕਿਸੀ ਭੌਰ ਮੋਈ ਹੋਈ ਨੂੰ
ਦਿਲ ਜਾਣ ਕਰਦਾ ਸੀ
“ਕਿਵੇਂ ਮੋਈ?
ਓਹ ਕਿੰਸਾਰ ਚਲੀ ਗਈ?
ਕਿਉਂ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ?
ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਦਾਂਤਾ ਕੀ”?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) ‘ਮੇਰੀ ਸਾਰ ਸੀਤਲਿਆ’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਕੀ) ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ। 6

ਜਾਂ

ੳ) ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾ ਤਰਲੀ ਦਾ ਪਤੀ ਸਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਝੂਠ ਵਿਚ ਰਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਅ) ਈਸ਼ਰ ਕੌਰ ਨੈਣਾ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾ ਤਰਲੀ ਵਿਚਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— 3×3 = 9

ੳ) ('ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ') ਬੁੱਢੇ ਜੌਹਰੀ ਦਾ ਮਨ ਕਿਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਪਰਤ ਗਿਆ ?

ਅ) (ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ?

ੲ) (ਰੱਬ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ) ਰੱਬ ਰੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕੇ ਕੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਸ) (ਰੱਬ ਤੇ ਰੁੱਤਾਂ) ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਰੁੱਤਾਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ੳ) ਵਚਨ ਬਦਲੋ :— (ਕੋਈ ਦੋ) 2

ਨਹਿਰ, ਪਗੜੀ, ਕਾਪੀ, ਛਾਂ, ਰੁੱਖ

ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਬਣਾਕੇ ਫਰਕ ਸਿੱਧ ਕਰੋ :— (ਕੋਈ ਦੋ) 2×2=4

ਹਾਰ, ਰੁੱਖ, ਜੱਗ, ਸੰਗ, ਉੱਤਰ, ਵੱਟ

ੲ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ:— (ਕੋਈ ਚਾਰ) 4

ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ, ਸਿਰ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਨਾ, ਉੱਨੀ ਇੱਕੀ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋਣਾ, ਸੁੱਕ ਕੇ ਤੀਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨੇ, ਹਰਨ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿੱਤਰਣ ਕਰੋ:— 5

ੳ) ਨੱਥਾ

ਅ) ਦੀਨਾ

Sample–2

First Unit Test

Full Marks : 40

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ-ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2 = 10.

ੳ) 'ਕੱਲ੍ਹ' ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਬੀਤ
ਹੱਥ ਨ ਰਹਨ ਸਮਾਈ
'ਭਲਕ' ਅਜੇ ਹੈ ਦੂਰ
ਨਹੀਂ ਵਿਚ ਹੱਥਾਂ ਆਈ,
'ਅੱਜ' ਅਸਾਡੇ ਕੋਲ
ਵਿੱਤ ਪਰ ਵਿਰਲਾਂ ਪਾਈ,
'ਕੱਲ੍ਹ' 'ਭਲਕ' ਦੇ ਸੋਚ
'ਅੱਜ' ਇਹ ਮੁਫ਼ਤ ਗੁਆਈ

ਅ) ਪੱਕ ਗਈਆਂ ਕਣਕਾਂ, ਸੁਨਹਿਰਾ ਹੋਇਆ,
ਰੂਪ ਪਿਆ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ, ਗੁਲਾਬੀ ਹੋਇਆ।
ਖਾਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੈਰਾ ਢੇਰੀਆਂ ਪਾਰ ਕੇ,
ਚੋਲੀਆਂ ਸਿਰਾਈਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨੇ।

ੲ) ਏ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ
ਚੰਗੇ ਤੇਰੇ ਦਿਲਗਰਦਾਨ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ,
ਕੌਣ ਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ,
ਤੇ ਪਿਆਸ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ,
ਰੰਗ ਧੁਨ ਇੱਕ ਕੰ ......
ਤੂੰ ਵੀ ਤੇ ਜਾਏ ਜਿੰਮੀ ਦੇ ਵੱਤੇ.
ਕੀ ਟੁੱਟੇ ਦੇ ਆਪਣਤ ਦੇ ਪੱਤੇ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) 'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੇ ਵਿਆਹ' (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਨਮ ਸਾਖੀ) ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ। 6

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :—

ੳ) ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਭਗਤੀ (ਵਿਕਾਂਗੀ ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਭਗਤੀ) ਕਿਉਂ ਦਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?

ਅ) (ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਭਗਤੀ ਵਿਕਾਂਗੀ) ਚੋਖੇ ਰਾਮ ਭਗਤੀ ਦਾ ਪਤੀ

P.T.O

ਆਪਣੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?
ਘਰ ਆਕੇ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ੲ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਤਿਉਹਾਰ ਇਕੱਠੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਸ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਤੇ ਕੁੱਤਾਂ) ਕੁੱਤਾਂ ਰੱਬ ਕੋਲ ਜਾਕੇ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਹ) (ਕਹਾਣੀ ਰੱਬ ਤੇ ਕੁੱਤਾਂ) ਰੱਬ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ੳ) ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ :—(ਕੋਈ ਚਾਰ) . 3x4=12
ਨਾਇਕ, ਅਧਿਆਪਕ, ਖਿਡਾਰੀ, ਮਿੱਤਰ, ਸਪੇਰਾ, ਭਤੀਜਾ

ਅ) ਵਚਨ ਬਦਲੋ :—(ਕੋਈ ਚਾਰ)
ਸ਼ੇਰਨੀ, ਕਿਤਾਬ, ਮਾਂ, ਕੀੜਾ, ਦਸਤੂ, ਪੱਤਾ

ੲ) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਚਾਰ)
ਮੇਹਨਤ, ਏਹਸ਼ਾ, ਸ਼ੈਹਰ, ਦੁਪੈਹਰ, ਸੇਹਤ, ਤੀਂਮੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— 6

ੳ) ਨੱਥਾ
ਅ) ਜਗਤਾ

Second Unit Test

Full Marks : 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2=10

ੳ) ਇਹ ਫੁਲਵਾੜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ,
ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਨ
ਮਰਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ
ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਨ ਗੁਲਾਮੀ
ਜਾਨ ਕੋਹ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਦਿੰਦੇ
ਪਰ ਨੈਂ ਨਾ ਮੰਨਣ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਅਣਖ ਜਾਣ ਤਾਣਾਂ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਉਲਾਰਦੇ।

ਅ) ਜੇ ਜਾਗਤ ਠਗੀਆਂ ਤਰ ਚੌਦਾ, ਆਪਣੇ ਸਾਅ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਤੋਰਾਂ ਨੂੰ,
ਸੁੱਖ ਮਾਨ ਰਹੇ, ਸੁੱਖ ਮਾਨ ਸਹੇ, ਤਰ ਜੋਗਾ, ਜੋਰਾਂ ਘੋਰਾਂ ਨੂੰ,
ਤਰ ਵਿਚੋਂ ਨਾਰ ਰੰਗ, ਸੁਗਮ ਘਰੇ, ਸੁਤਰਾਂ ਦਾ ਤੰਬੂ ਘਣ ਜਾਵੇ,
ਇਕ ਗੱਦ ਮੱਦ ਤੇ ਸਾਡ ਰੋਣ, ਹਰ ਚੌਦਾ ਸੁਖਾਂਗਾ ਘਣ ਜਾਵੇ।

ੲ) ਮੱਤੇ ਸਹੇਲੀਆਂ ਖਾਣ ਖਾਣ ਆਈਆਂ,
ਸੱਜਣੇ ਜਿਹ ਗੁੰਦਾ
ਇੱਕ ਹੱਥ ਛੋਟਾ ਇੱਕ ਹੱਥ ਪੱਕੀ
ਏਸ ਤ੍ਰਿੰਞਣ ਦੇ ਚਾਅ—
ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕੋਰਾ ਫੁੱਲਾ
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਬੂਟੀ ਦਾ
ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸੀਤਾ ਸੀਤਾ
ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਪੇ ਦਾ।

ਜਾਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਸਾਹਿਤਿਕ ਦੇਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) 'ਗਲੀ ਵਿਚ' ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ। 6

ਜਾਂ

ੳ) 'ਧੀਰੂ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਅ) ਧੀਰੂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੲ) ਧੀਰੂ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧੀਰੂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ੳ) ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਸੀ ?

ਅ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ? 4x2=8

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ੳ) ਇਕ ਇਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ ਪੰਜ):— 5

ਡਰ, ਜੰਗ, ਉੱਤਮ, ਪਰਵਾਰ, ਅਜ਼ਾਦੀ, ਮੀਂਹ, ਮਹਿਕ

ਅ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ (ਕੋਈ ਪੰਜ) :— 5

ਦੋਸ਼, ਉੱਚਾ, ਅਮੀਰ, ਸੁੱਕਾ, ਨਵਾਂ, ਹਾਰ, ਥੋੜ੍ਹਾ, ਨੇੜੇ

ੲ) ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਦਲੀ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ — 5

1. ਜੋ ਕਰੇ ਥੱਕੇ ਨਾ ।
2. ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ।
3. ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ।
4. ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
5. ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੋ। ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਲਿਖੋ :— 6

ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ___ ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਸ ___ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ___ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ___ ਬਾਗ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ___ ਘੜਾ ਦੇਖਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ___ ਚੁੰਝ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ___ ਕਾਂ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ___ ਕੰਕਰ ਦੇਖਣਾ ___ ਘੜੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਆਉਣਾ ___ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਤੇ ਉੱਡਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨਾ, ਨਸੀਬ ਜਾਗਣੇ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਇੱਕ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਨੱਕ 'ਚ ਦਮ ਕਰਨਾ, ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਚਿਹਰਾ ਉਤਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

Second Unit Test

Full Marks : 50

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :—

5×2=10

ੳ) ਧੁਪ ਦੇ ਪੱਤੇ, ਖੀਰਾ ਨਾਲੇ
ਤੋੜ ਨਾ ਛੋਤਣ, ਮੌਜ ਨਾ ਰਾਜਸੇ।
ਨਦੀਆਂ ਚਾਰ ਗੰਭੀਰ ਚੱਲਦੀਆਂ
ਸਭ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਜਾ ਰਲਦੀਆਂ।
ਚੌਮੁਖਾ ਤੁਰਦਾ ਸੌਤ ਨਿਸ਼ਾਨੀ
ਦੂਰੋਂ ਸਤੁਲਜ ਖ਼ਜ਼ੀਨਾ ਪਾਣੀ।
ਤੁਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਤੁਰਦੀ ਜਾਂਦੀ।

ਅ) ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਮੁਲਕ ਮੁਲਕ ਮੇਰੀ ਦੇਸ਼ ਤੇਰਦਾ,
ਤੇ ਇਸ ਨੀਂਹ ਦਰ ਚੁੱਪ ਪੰਜਾਬੀ ਭੌਰਦਾ।
ਪੀਰੇ ਦੀ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸਾਹ ਤੇਰ ਸੋਗ ਸ਼ਾਇਰਾ
ਮੌਤਿਆ ਭਾਰ ਪਰਿਕੇ ਤਰੀ ਮੌਤ ਮੌਤੇ ਆਪਣੇ
'ਤੇ ਉਸਾਰ ਦਾ
ਸਾਰ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ
ਪੰਜਾਬ ਮੇਰਾ ਸਭੂਰੀ ਨਜੀਊ ਅੰਗਾਰਾ।

ੲ) ਏਹੋ ਸੁੱਤੇ ਅਸੀਂ ਜਗਾਏ
ਏਹੋ ਜਾਗੇ ਅਸੀਂ ਤੁਰਾਏ
ਏਹੋ ਤੁਰਦੇ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏ
ਏਹੋ ਪਹੁੰਚੇ ਅਸੀਂ ਟਿਕਾਏ
ਮੌਤੇ ਆਪਣੇ ਅਣਖ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ
ਜਿਊਂਦੇ ਜੀਅ ਅਸੀਂ ਅਣਖ ਰਖਾਂਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) "ਚੰਮਕ ਤੇ ਭੁਲੇਖਾ" ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ। 5

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— 2×4=8

ੳ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਕਿਉਂ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਗਈ?
ਨਬੀ ਖਾਂ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਨਾਂ ਕੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ

ਅ) ਨਬੀ ਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ
ਜ਼ਮਾਂ ਖਾਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ
ਕਰਵਾਇਆ?

ੲ) ਨਬੀ ਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ
ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਇਆ?

ਸ) ਕਿਸ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅੱਗੇ

ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨਿਆ ਸੀ ?

ਹ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :— $2 \times 4 = 8$

ੳ) ਪੀਰੂ ਦਾ ਕਤੂਰਾ ਕਿਵੇਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਅ) ਪੀਰੂ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੀਰੂ ਦੇ ਗੁਆਚਾ ਦੇ ਬਦਲ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ?

ੲ) ਪੀਰੂ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਹੋਇਆ ?

ਸ) ਹਰੀ ਪਾਲੀ ਦਾ ਵਾਸੀ ਖੱਸ ਦੇਖਕੇ ਪੀਰੂ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ? ਦੁੱਖ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਹ) ਜੈਨਬ ਤੇ ਦੂਜਾ ਕੌਣ ਸਨ ? ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਕ) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ੳ) ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਅੰਬਰ, ਉੱਤਮ, ਸਹਾਇਤਾ, ਦੋਸਤੀ, ਗਰੀਬ, ਅਨਾਥ, ਅਨੰਤ

ਅ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਹਨੇਰਾ, ਅਗਿਆਨੀ, ਪਾਪ, ਗਰਮ, ਸਮਤਾ, ਨੇੜਾ, ਆਮਦਨ

ੲ) ਹੇਠਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— 5

1. ਜਿਹੜਾ ਪਾਠ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।
2. ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਾਲ ।
3. ਕਿਸੇ ਉੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ।
4. ਕਿਸੇ ਸਵਾਰਥ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।
5. ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਪੈਸੇ ਰੁਪਏ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਘੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪੈਰ੍ਹਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 4

ਜਿਸ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਕਦੇ ਚੰਚਲ ਜਿਹਨਤ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਉਸ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਖ ਹੈ ਨਾ ਦੁੱਖ ਹੈ, ਨਾ ਉਸਦੀ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਹੈ, ਆਮ-ਕਰਕੇ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਪਹਿਰਾਵੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਝੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਿਆ ਹੈ। ਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਅਕਾਰਥ ਗੁਆਉਣਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੁੱਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਵ ਗੱਲੋਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸੰਗੀਤ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਸੰਗੀਤ ਜੋ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਰੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤ ਤੋਂ ਉੱਕਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰ ਹੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਸ਼ਚਯ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਅਰੋਗ, ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ,

ੳ). ਕਿਹੜੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?

ਅ) ਕਿਸ ਵਿਰਕ ਨੂੰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਝੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੲ) ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗੁਣ ਨੂੰ ਅਕਾਰਥ ਕਿਵੇਂ ਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਸ) ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਅਰੋਗ, ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸੁਡੌਲ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

Selection Test

Time : 3 Hours 15 Minutes **Full Marks : 90**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2=10

ੳ) 'ਕੁਤਬ' ਨਾਮ ਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਜਾਪੇਂ
'ਲਾਲ' ਨਾਮ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂ
ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤੂੰ ਜਾਪੇਂ ਜਿਵੇਂ,
ਹਿੰਦ ਗਗਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ।
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅਣਖ ਅੰਦਰ
ਤੂੰ ਲਿਸ਼ਕਾਰ ਨੂਰਾਨੀ
ਆਜ਼ਾਦ ਨਗਰ ਭਾਵੇਂ ਹੈ ਕੋਈ
ਤੂੰ ਹੈਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ।

ਅ) ਇੱਥੇ ਰਾਤੇ ਪਰਵਾਨੇ ਆਏ
ਇੱਥੇ ਸਾਂਈ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਆਏ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਰਮਜ਼ੀ ਹਾਸੇ ਦੇ
ਘੋੜੇ ਦੇ ਸੁੰਮਾਂ ਦੀ ਟਾਪ ਸੁੱਤੀ
ਇੱਥੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ।

ੲ) ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਾਕ, ਪਾਕੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋ ਗਿਆ
ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਕ ਸੱਜੀ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਸੀ, ਇਕ ਖੱਬੀ ਤੇਰੀ ਅੱਖ
ਦੋਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਜਾਣਾ ਤੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀ ਸਾਹਿਤਿਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ :— 8

ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :— 9

ੳ) ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀ (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ)
ਅ) ਗਲੀ ਵਿੱਚ (ਪੰਡਿਤ ਸਰਧਾ ਰਾਮ ਫਿਲੌਰੀ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 3×3=9

ੳ) (ਕੌਣ ਆਖਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ). ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਆਰਥੀ ਦੇ ਰਿਣ

ਦਾ ਮੌਲਵੀ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ?

ਆ) ਫ਼ਸਾਦੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਜਦ ਮਸੀਤ ਅੱਗੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਮੌਲਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਕਿਸਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ?

ੲ) 'ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ ?

ਸ) 'ਕੱਖ ਤੇ ਕੁੱਤਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕੱਖ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ?

ਹ) 'ਧੀਰੂ' ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਖਰਵ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸੀ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 4x2=8

ੳ) 'ਚੰਦੋ ਰਾਮ ਭਜਨੀ' ਦਾ ਮਨ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਉਕਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਆ) (ਚੰਦੋ ਰਾਮ ਭਜਨੀ ਇਕਾਂਗੀ) ਕਿਹੜੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਪੈ ਸਾਹ ਤੇ ਘਰ ਘਰਬਾਰ ਤੋਂ ਹਾਰੇ ਹਨ ?

ੲ) ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਸਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ?

ਸ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜ਼ੈਨਬ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਦੇਖ ਕੀ ਸੋਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— 6

ੳ) ਨੇਥਾ

ਆ) ਦੀਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖੋ । ਸਿਰਲੇਖ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਲਿਖੋ :— 10

ਇੱਕ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣੀ — ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ — ਕਸਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਣਾ ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੌੜਨਾ — ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ — ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਦੀ — ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪਰਛਾਂਵਾਂ ਦੇਖਣਾ — ਸੋਚਣਾ ਦੂਸਰਾ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ — ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ — ਮਾਸ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਖੋਹਣ ਲਈ ਭੌਂਕਣਾ — ਮੂੰਹ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਮਾਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣਾ — ਪਛਤਾਉਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— 10

ਤੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ , ਉੱਲੂ [illegible] ਬੋਲਣਾ , ਡੌਂਡੇ ਵਜਾਉਣਾ ,

ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੀਆਂ ਮਿੱਠੂ ਬਣਨਾ, ਕੰਨ ਭਰਨਾ, ਤੀਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਘਰ ਘਰ ਫੈਲਣਾ, ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ, ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਬੈਠਣਾ, ਰੀਗਾ ਨਗਾਉਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਸੁੱਖ, ਨਿੱਕਾ, ਸਫਲਤਾ, ਹਾਜ਼ਰ, ਸਾਕਾਰ, ਭਾਰਾ, ਮਿੱਤਰ, ਸੱਚ, ਠੀਕ, ਘਟੀਆ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10) ਇੱਕ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਉੱਤਰ, ਜਸ, ਉਚਿਤ, ਉੱਨਤੀ, ਔਰਤ, ਸਬਰ, ਸੁੰਦਰ, ਅਸਮਾਨ, ਸ਼ਹਿਰ, ਬੇਗਾਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਮੇਹਨਤ, ਟੋਕਰਾ, ਸ਼ੈਹਰ, ਕਚੈਹਰੀ, ਦੁਪੈਹਰ, ਬੋਹਤ, ਕਰੋਂ, ਗਾਜ਼ਾ, ਨਿਰਭਰ, ਭਾਰਤੀਜ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12) ਵਾਕ ਬਣਾਓ :—(ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਹਵਾ, ਘੜੀ, ਮੋਰਨੀ, ਤੋਤਾ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਬਾਂ, ਕਾਪੀ, ਛਾਤੀ, ਫੁੱਲ, ਨਹਿਰ

For External Candidates

Subject : Gurmukhi (Punjabi) First Language

Class X

Full Marks : 10

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :- (ਕੋਈ ਪੰਜ) (10)

ੳ) ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ।

ਅ) ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਦਾਰੀ ਕਰੇ ।

ੲ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਸ) ਕੰਮ ਤੋਂ ਜੀ ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਹ) ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

ਕ) ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ।

ਖ) ਜਿਸਨੂੰ ਰੱਬ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

Sample–2

Selection Test

Time : 3 Hours 15 Minutes **Full Marks : 90**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਦੇ ਸਰਲ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :— 5×2=10

ੳ) ਅਮਰ ਸਫਰ ਤਾਂਵੇਂ ਤੋਂ ਕੋਈ
ਤੂੰ ਤੇ ਇਹ ਸਫਰਤਾਰੀ ।
ਰਾਤ ਸਫਰ ਤੇ ਅਮਰ ਸਫਰ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਕਦੇ ਨਾ ਛੋਹੇ,
ਜਦ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ
ਸਭ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਜਾਵੇ ।

ਅ) ਇਹ ਸੋਚੀ ਹਰ ਮੋੜੇ ਰੱਖ ਦੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ ।
ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਇਹ ਹਰ ਫਸਲ,
ਆਸਾਂ ਆਸਣ ਪੂਰੀਆਂ ।
ਆਣ ਚੋਂਗਾ ਪਹਿਨਣ ਮੋਟਾ ਮੋਟਾ,
ਦੇਖਣ ਸੁਕ ਸਕੇ ਧੰਦਿਆਂ,
ਇਹ ਹਰ ਜੰਗਾ ਦੇ ਤੌਰਾਂ
ਰਾਜੇ ਰੱਖ ਅੱਡ ਅੱਡ ਮੰਗਦੇ ਇਸ਼ੂ ਕੋਟੀਆਂ ।

ੲ) ਨਾ ਹੁਣ ਖੱਤਾਂ ਪੋਂਹਦੀਆਂ ਨਾ ਪਸਰੀ ਕਾਈ,
ਨਾ ਤਰਕਾਲਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ, ਨਾ ਚੌਤਰਾ ਸੂਣਾ ।
ਇੱਕ ਖੁੱਡੇ ਦੀ ਚੀਕ ਦੇ ਤੇਰੀ ਸਰਦਾਰੀ,
ਝੱਲੇਗੀ ਹੁਣ ਸੋਹਣਿਆਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਘੂਣਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ :— 8

ੳ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :— 9

ੳ) ਮੋਦੀਖਾਨਾ ਸੰਭਾਲਿਆ (ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮ ਸਾਖੀ)
ਅ) ਦੰਮੜਾ ਤੇ ਕੁਰਬਾ (ਪ੍ਰਿ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 3×3=9

ੳ) (ਕਹਾਣੀ ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ) ਕਾਦਰ ਨਾਲ ਕੌਣ ਸਾ

ਰਹੇ ਸਨ ?

ਅ) (ਮੇਰਾ ਉਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ ਕਹਾਣੀ) ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਕਿਸ ਲਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ?

ੲ) (ਕੱਚ ਤੇ ਕੰਡਾ ਕਹਾਣੀ) ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਵਾਹਿਆ ਕੱਚ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਤਾ ਸੀ ?

ਸ) ਧੀਰੂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇ ਪਰਸ ਸਾਹ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ?

ਹ) ~~ਧੀਰੂ~~ ਧੀਰੂ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਧੀਰੂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਨੇ ਕੀ ਕਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 4 × 2 = 8

ੳ) ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਅ) ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ?

ੲ) ਚੋਦੇ ਰਤਨ ਭਗਤਨੀ ਕਿਉਂ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਸ) ਚੋਦੇ ਰਤਨ ਭਗਤਨੀ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6) ਕਿਸੇ <u>ਇਕ</u> ਪਾਤਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਚਿਤਰਣ ਕਰੋ :— 6

ੳ) ਭਗਤਨੀ

ਅ) ਦੀਨਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ <u>ਪੰਜ</u> ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ :— 10

ਤੱਤੀ ਵਾ ਨਾ ਲੱਗਣਾ, ਮੁੱਠੀ ਗਰਮ ਕਰਨੀ, ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਨਾ, ਟਕੇ ਵਰਗਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਹੋਣਾ, ਡੰਡੇ ਵਜਾਉਂਦੇ, ਆਸਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਜਾਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲੈਣੀਆਂ, ਦਿਨ ਫਿਰਨੇ, ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਆਉਣਾ, ਗਿਰਗਿਟ ਵਾਂਗ ਰੰਗ ਬਦਲਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8) ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5

ਅਧਿਆਪਕ, ਮੋਰ, ਸਾਥੀ, ਸਹੇਲੀ, ਸਪੇਰਾ, ਜੇਠ, ਪੰਡਤ, ਖਿਡਾਰੀ, ਨੌਕਰ, ਸਰਦਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਵਾਕ ਇਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਓ ਕਿ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ:— 5
ਸੰਗ, ਉੱਤਰ, ਫੁੱਲ, ਸਫ਼, ਜੱਗ, ਵੱਟ, ਕੋਟ, ਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10) ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5
ੳ) ਜਿਹੜਾ ਪਾਠ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਆਖ਼ਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।
ਅ) ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੇ।
ੲ) ਜਿਸ ਥਾਂ ਪੈਸੇ ਰੁਪਏ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਸ) ਜੋ ਧੋਖਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦੇਵੇ।
ਹ) ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ।
ਕ) ਜੋ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਆਪ ਕਰੇ, ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਨਾ ਬਣੇ।
ਖ) ਜੋ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜਾਨ ਵਾਰੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11) ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :— (ਕੋਈ ਪੰਜ) 5
ਦੁਜਾ, ਵਿਹਲਾ, ਸੰਤਰ, ਕੋਹੜਾ, ਸੋਚੀ, ਨਸੀਬ, ਪਲਾਹ, ਪਛੂਹਾ, ਦਲਾਨ, ਬਾਹਿਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :— 10
ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੜੀ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਕਿ
ਤਾਲੀਮ - ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ
ਦੇ ਉੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦਾ ਰਿਵਾਜ
ਇਸ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਨਾਲ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ
ਹੋ ਜਾਏ। ਇਹਨਾਂ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ
ਵਿਚਾਰੇ ਹੁੰਦੇ। ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ
ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰਾਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ
ਸਿਰੋਪਾਓ ਤੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲਦਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ - ਆਪਣੇ
ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਖ਼ਾਲਸਾ - ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ
ਆਪਨੇ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਧਰਮ - ਗ੍ਰੰਥ ਹਿੰਦੀ
ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ

ਕਰਵਾਏ । ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਿ ਇਸ ਭਾਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਮਗਰੋਂ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋ ਗਿਆ।

ੳ) ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ?

ਅ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ ?

ੲ) ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਿਹੜੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ?

ਸ) ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ?

ਹ) ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਵਿਚ ਤੰਧਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ?

For External Candidates

Subject : Gurmukhi (Punjabi) First Language

Class X

Full Marks : 10

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਲਿਖੋ :– (ਕੋਈ ਦਸ) (10)

ਗਜ਼ਾਨੀ , ਗੋਧੀ , ਕੌਰਤ , ਭਜਾ , ਹਿੰਸਾ , ਦੁਪੱਹਰ , ਨੌਂਹਰ , ਜੋਗੜਾ , ਆਜਾ , ਮੌਰਤ , ਮੀਂਹ , ਸ਼ੀ , ਦੁੱਧ , ਕਹਿ